

Buro de Brug Rapporten

B19-391

Archeologisch bureauonderzoek,
Koninginnelaan 81-83, Soest, gemeente
Soest

Status: Definitief
24 juli 2020

Colofon

ISSN 2468-6727

Auteur(s) J. van Leeuwen & C. Sueur

Copyright © 2020 Buro de Brug
www.burodebrug.nl

Inhoud

1	Inleiding.....	5
1.1	Algemeen.....	5
1.2	Huidige situatie	6
1.3	Toekomstige situatie	7
2	Archeologisch bureauonderzoek	8
2.1	Onderzoeksmethode	8
2.2	Beleid en bestemmingsplan	8
2.3	Geologie, geomorfologie en bodemopbouw	10
2.4	Historische gegevens	14
2.5	Verstorende bodemingrepen in het verleden	17
2.6	Bekende archeologische waarden	18
2.6.1	AMK-terreinen.....	18
2.6.2	Archis vondstlocaties	18
2.6.3	Archis onderzoeksmeldingen	18
2.6.4	Samenvatting bekende archeologische waarden	19
3	Archeologische verwachting en selectieadvies	21
3.1	Archeologische gespecificeerde verwachting	21
3.2	Selectieadvies.....	21
4	Bronnen.....	22
4.1	Digitale bronnen	22
4.2	Literatuur	22

Samenvatting

Op het perceel Koninginnelaan 81-83 in Soest is een bedrijfsgebouw van één verdieping aanwezig. Het ligt in de planning het gebouw te slopen en ca. 11 nieuwbouwwoningen te realiseren. De beoogde bodemingreep heeft een omvang van ongeveer 500 m².¹ Op de archeologische beleidsadvieskaart van de gemeente Soest heeft het plangebied een hoge verwachting met een corresponderende vrijstellingsgrens van 100 m². Daarom is een archeologisch onderzoek verplicht.

Voor het bureauonderzoek is gekeken naar de archeologische beleidskaart van de gemeente, geo(morfo)logische kaarten, bodemkaarten, de Archeologische Monumentenkaart (AMK) en historische kaarten, het Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN), Archis en het Archief Eemland.

Het plangebied ligt op een vrij vlakke glooiing van een hellingafspoeling van stuwwal de Soester Eng. In het plangebied zal ook dekzand aanwezig zijn, waarschijnlijk afgedekt door een esdek. Ten opzichte van de omgeving ligt het plangebied relatief wat lager (20 cm).

In principe is op de flanken van de stuwwal bewoning te verwachten vanaf het Paleolithicum. Uit de prehistorische perioden kunnen resten van (geëgaliseerde) grafheuvels, boerderijen, akkers, etc. verwacht worden. Dergelijke nederzettingen waren echter dun gezaaid in het landschap. Tot op heden zijn echter nog geen vindplaatsen uit de prehistorie bekend in de directe omgeving. De aanwezige enkeerdgrond heeft eventuele archeologische vindplaatsen mogelijk beter geconserveerd.

Uit de jongere perioden is de aanwezigheid van een (boeren)erf mogelijk, al is hiervoor geen concreet historisch bewijs. Het meest oostelijke deel van het plangebied ligt wel deels binnen een bebouwd perceel dat op de kadastrale minuutkaart uit 1826 zichtbaar is. Mogelijk gaat deze bewoning ver terug in de tijd. Op het perceel kunnen theoretisch afvalkuilen, waterputten en/of -kelders, drinkkuilen, etc. uit de periode 1600-1900 aanwezig zijn. Deze resten liggen – indien aanwezig - naar verwachting onder het esdek, vanaf ca. 40-50 cm -mv.

Vanaf de 19de eeuw is het perceel (herhaaldelijk) bebouwd. In de vroege jaren 70 is het huidige gebouw gerealiseerd, waarvan wordt verwacht dat het een verstorende fundering heeft. Het ligt in de verwachting dat in ieder geval een deel van het plangebied is verstoord door deze bouwactiviteiten. Aangezien dit gebouw mogelijk in de jaren 70 pas is gesloopt, is het waarschijnlijk dat de funderingen volledig zijn getrokken.

Buro de Brug adviseert een Inventariserend Veldonderzoek in de vorm van boringen (verkennde fase) binnen het plangebied uit te voeren. Doel van het onderzoek is:

- De omvang, diepte en verspreiding van eventuele recente² verstoring in kaart te brengen;
- Vast te stellen of de hoge zwarte enkeerdgrond (nog) in het plangebied aanwezig is en zo ja, wat hiervan de omvang, diepte en verspreiding binnen het plangebied is;
- Vast te stellen of binnen het plangebied dekzand aanwezig is en zo ja, wat hiervan de omvang, diepte en verspreiding binnen het plangebied is.

Het verkennend booronderzoek dient te worden uitgevoerd conform KNA 4.1 protocol 4002.

Indien uit het booronderzoek blijkt dat een esdek ontbreekt en de verstoring naar mening van het bevoegd gezag aanzienlijk is, kan de verwachting naar laag worden bijgesteld, en kan het plangebied worden vrijgegeven.

Bovenstaand advies is beoordeeld door de bevoegde overheid.

¹ De bouwplannen zijn nog niet definitief.

² D.w.z. 20ste eeuw en later.

Administratieve gegevens

Projectnaam	Koninginnelaan 81-83 Soest
Opdrachtgever	Parts Real Estate bv
Contactpersoon	Dhr. V. Deelen
Uitvoerder	Buro de Brug vof
Autorisatie	drs. C. Sueur c.sueur@burodebrug.nl 06-13313537
Projectcode Buro de Brug	B19-394
Betrokken projectmedewerkers	Projectleiding: C. Sueur Bureauonderzoek: J. van Leeuwen Rapportage: J. van Leeuwen
Bevoegd gezag	Gemeente Soest
Provincie, gemeente en plaats plangebied	Utrecht, gemeente Soest, Soest
Toponiem	Koninginnelaan 81-83
Kadastrale nummers	Soest K 5180, K 5182 en K 5183
Centrumcoördinaat	147473 / 466365
Oppervlakte plangebied	Ca. 1500 m ²
Archis-zaaknummer³	4676993100
Beheer en plaats documentatie	Buro de Brug, Amsterdam
Rapportversie	Concept 1.0
Datum rapport	4 maart 2019

³ Landelijk onderzoeksmeldingsnummer dat bij de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE/ARCHIS) moet worden aangevraagd bij aanvang van archeologisch onderzoek.

1 Inleiding

1.1 Algemeen

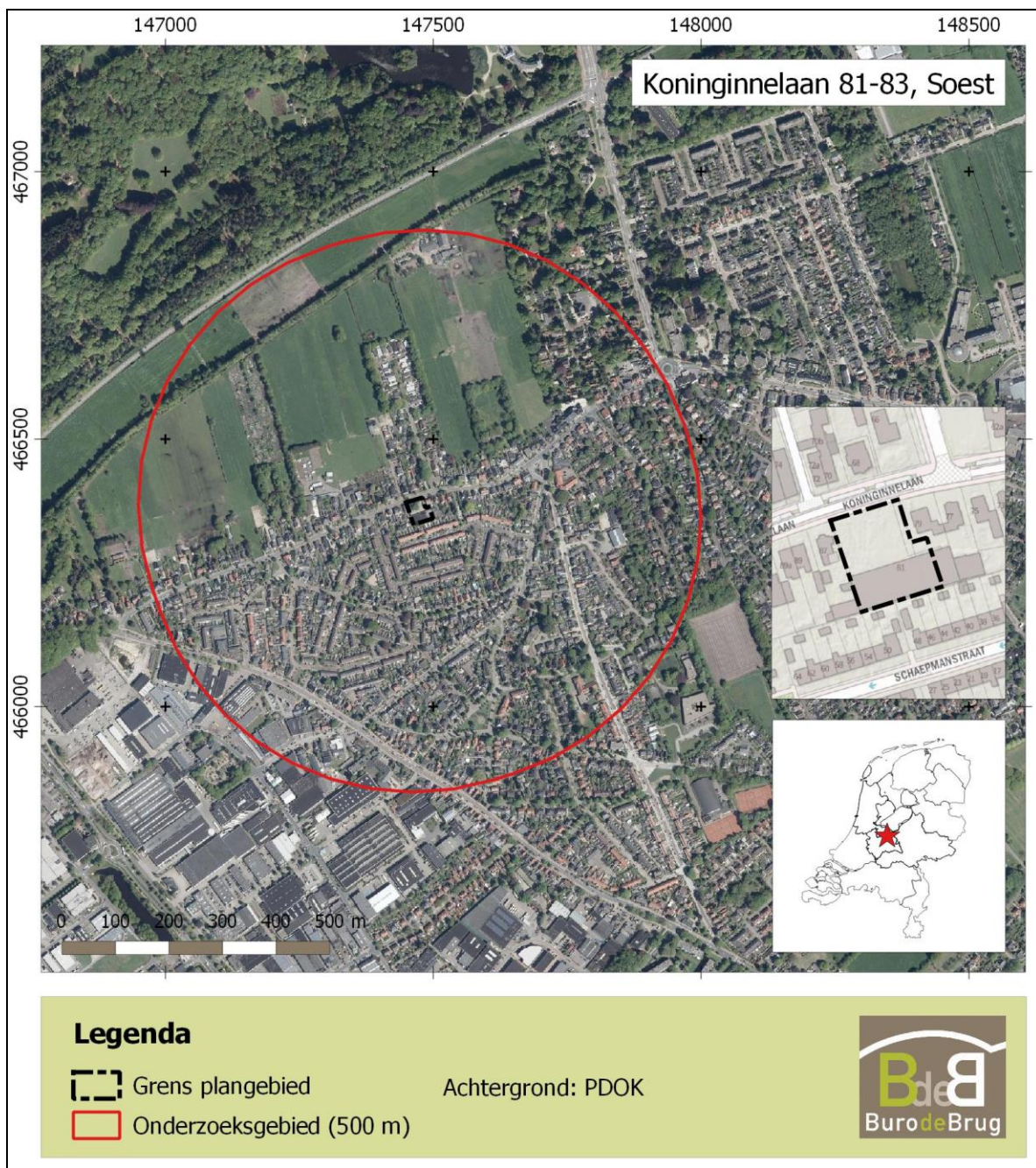
Dit archeologisch bureauonderzoek is uitgevoerd conform KNA 4.1⁴ en BRL protocol 4002 door Buro de Brug in opdracht van Parts Real Estate bv (contactpersoon: V. Deelen). De aanleiding tot dit onderzoek is de beoogde sloop van de bestaande opstallen op het perceel Koninginnelaan 81-83 te Soest, om plaats te maken voor nieuwbouw in de vorm van ca. 11 nieuwbouwwoningen (afbeelding 1).

De exacte plannen voor nieuwbouw zijn ten tijde van schrijven nog niet bekend. Onderstaand advies is gebaseerd op een concept-ontwerp, aangeleverd door de opdrachtgever. De ontgravingen ten behoeve van de geplande werkzaamheden bereiken naar verwachting een oppervlakte van ca. 500 m². De te ontgraven diepte is nog onbekend, maar in dit advies wordt uitgegaan van een reguliere fundering dieper dan 30 cm -mv.

Op de Archeologische beleidsadvieskaart Soest versie 2016 valt het plangebied in het geheel binnen een zone met een beleidsadvies AWW 1. Volgens het bestemmingsplan Soestdijk (vastgesteld 04-07-2013) is archeologisch onderzoek noodzakelijk bij bodemingrepen dieper dan 0,3 m -mv en die tevens een oppervlakte van meer dan 100 m² beslaan.

Het voorgaande maakt duidelijk dat de bodemverstoringen die de geplande bodemingrepen met zich meebrengen de toegestane verstoringmarges van oppervlakte en diepte overschrijden. De voorgenomen werkzaamheden zouden een bedreiging kunnen vormen voor eventueel aanwezige archeologische resten in de ondergrond. Gezien de aard en omvang van de bodemingrepen is een archeologisch (voor)onderzoek noodzakelijk.

⁴ Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie, www.sikb.nl.

Afbeelding 1. Locatie van het plangebied en het onderzoeksgebied op de locatie Koninginnelaan 81-83 in Soest, gemeente Soest.

1.2 Huidige situatie

Het plangebied ligt aan de noordkant van de plaats Soest. De Koninginnelaan is de meest noordelijke straat van de wijk Het Hart. Op dit moment is achter op het perceel het bedrijfsgebouw van Arend Textiel van ca. 785 m² aanwezig, met een betonnen vloer. Het gebouw valt deels (135 m²) buiten het plangebied en heeft geen verdieping. De voorzijde van het perceel bestaat uit een stuk groen met een oprit aan weerszijden. Het ligt in de planning de bestaande opstallen te slopen.

Uit verkennend bodemonderzoek is naar voren gekomen dat op het perceel sprake is van bodemverontreiniging. Inmiddels is opdracht verstrekt voor nader bodemonderzoek. Op het perceel is nog geen KLIC-melding uitgevoerd.⁵

⁵ Persoonlijke mededeling opdrachtgever.

In de directe omgeving van het plangebied (60 m) is in de periode 2008-2018 een meting uitgevoerd van de grondwaterstand. Hieruit blijkt dat de grondwaterstand in deze periode varieerde van ca. 160 cm NAP tot 270 cm NAP (ca. 148 cm tot 258 cm -mv 418 cm NAP).⁶

1.3 Toekomstige situatie

Op het perceel zullen naar verwachting 11 nieuwbouwwoningen worden gebouwd. De woningen zullen deels in een rij en deels in een twee-onder-een-kap constructie worden gebouwd. De oppervlakte van de nieuwbouw betreft in het concept-ontwerp ca. 450 m². Het is niet bekend hoe de gebouwen zullen worden gefundeerd. Naast de nieuwbouw, aan de oostkant van het perceel, zal een parkeerplaats worden gecreëerd (afbeelding 2). Onder de kleine parkeerplaats zal naar verwachting drainage en een zandlaag worden aangebracht.

Het ligt niet in de verwachting dat de voorgenomen ingreep het water- of grondpeil zal veranderen.

Afbeelding 2. Het concept-ontwerp voor de toekomstige inrichting van het plangebied (bron: Parts Real Estate bv).

⁶ <https://www.dinoloket.nl/ondergrondgegevens>

2 Archeologisch bureauonderzoek

2.1 Onderzoeksmethode

Dit bureauonderzoek heeft tot doel - op basis van bestaande landschappelijke, archeologische en historische bronnen - een gespecificeerde archeologische verwachting te verkrijgen voor het plangebied. Op basis van de resultaten zal een aanbeveling gedaan worden om de eventueel aanwezige archeologische waarden in het plangebied veilig te stellen. Het onderzoek zal uitgevoerd worden volgens de richtlijnen van de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA versie 4.1) en de gemeentelijke eisen.

Voor het verzamelen van gegevens met betrekking tot reeds bekende archeologische- en bodemkundige waarden van het plangebied is de archeologische beleidskaart van de gemeente geraadpleegd. Ook zijn de geo(morfo)logische kaarten, de Archeologische Monumentenkaart (AMK) en historische kaarten bekeken. Tevens is het Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN) geraadpleegd en zijn de meest recente archeologische onderzoeksresultaten in het onderzoek opgenomen.

2.2 Beleid en bestemmingsplan

De gemeente Soest heeft een eigen archeologiebeleid, dat in 2011 is opgesteld.⁷ Op de beleidskaart zijn de archeologische waarden- en verwachtingen weergegeven (afbeelding 3)

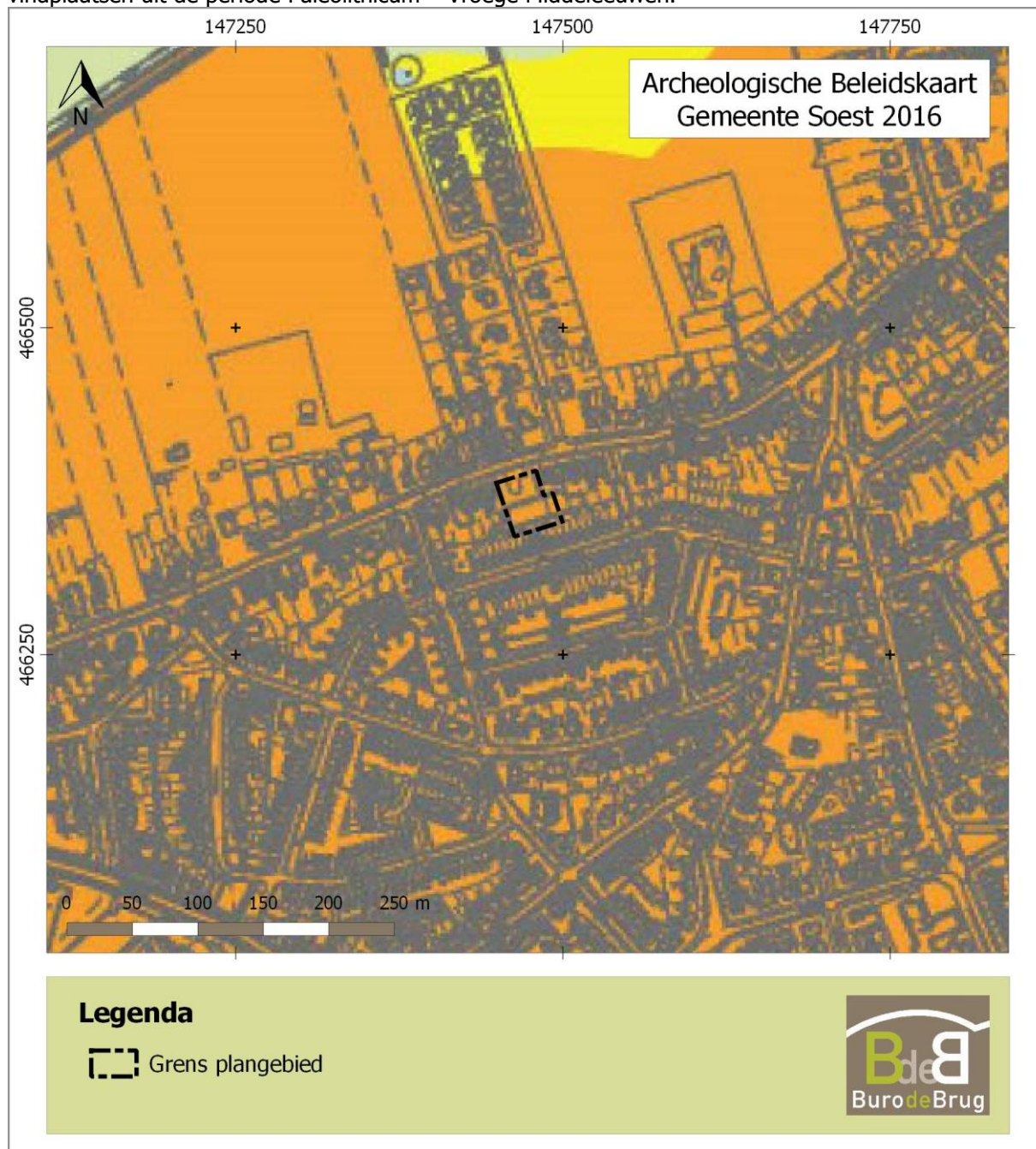
Afbeelding 3). Het plangebied bevindt zich op deze kaart binnen zone met "Beleidsadvies AWV 1". Hierbij hoort een archeologisch onderzoek bij bodemingrepen groter dan 100 m² en dieper dan 30 cm onder maaiveld.

In het bestemmingsplan "Soestdijk" is het gemeentelijk archeologiebeleid opgenomen.⁸ Voor het plangebied geldt een dubbelbestemming "Waarde - Archeologie - Middelhoge verwachting". Het advies

⁷ Beleidsnota archeologie gemeente Soest 2011.

⁸ NL.IMRO.0342.BPSOE0014-0301.

van de beleidskaart is overgenomen: bij ruimtelijke plannen met een omvang groter dan 100 m² en dieper dan 30 cm beneden maaiveld is archeologisch onderzoek verplicht. Op de archeologische verwachtingskaart geldt binnen het plangebied een hoge verwachting voor vindplaatsen uit de periode Paleolithicum – Vroege Middeleeuwen.⁹

⁹ De Boer, Bekius & Smit 2010.

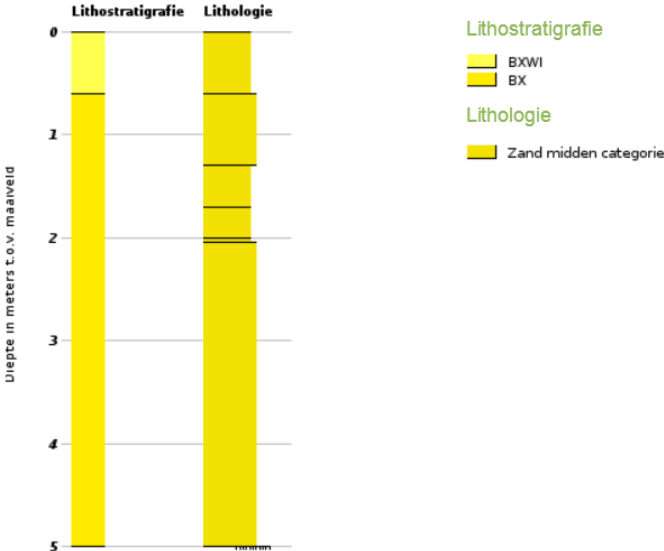
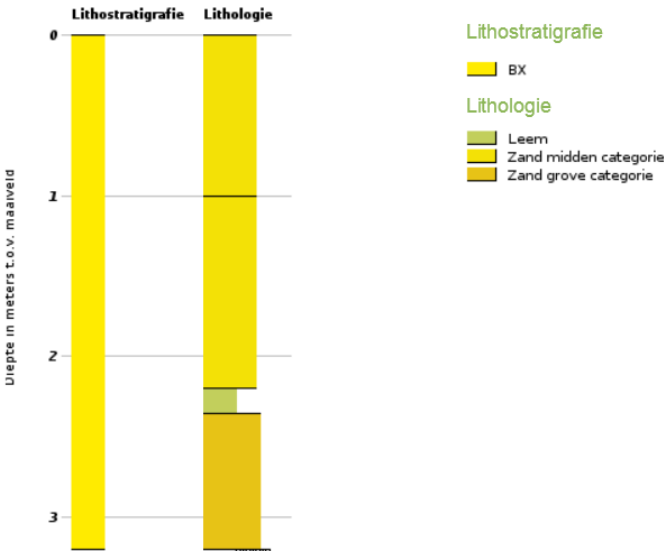
Archeologische beleidsadvieskaart Soest versie 2016	
Wettelijk beschermd archeologisch Rijksmonument	
	Beleidsadvies: Bij geplande bodemingrepen Monumentenvergunning aanvragen. Eerst plantoetsing door het Bevoegd Gezag.
Archeologisch waardevol gebied (AWG)	
	Beleidsadvies AWG 1: Voorafgaand aan bodemingrepen is archeologisch onderzoek noodzakelijk. Eerst plantoetsing door Bevoegd Gezag.
	Beleidsadvies AWG 2: Voorafgaand aan bodemingrepen groter dan 50m2 én dieper dan 30cm onder maaiveld is archeologisch onderzoek noodzakelijk. Eerst plantoetsing door Bevoegd Gezag.
Archeologisch waardevol verwachtingsgebied (AWV)	
	Beleidsadvies AWV 1: Voorafgaand aan bodemingrepen groter dan 100m2 én dieper dan 30cm onder maaiveld is archeologisch onderzoek noodzakelijk. Eerst plantoetsing door Bevoegd Gezag.
	Beleidsadvies AWV 2: Voorafgaand aan bodemingrepen groter dan 500m2 én dieper dan 30cm onder maaiveld is archeologisch onderzoek noodzakelijk. Eerst plantoetsing door Bevoegd Gezag.
	Beleidsadvies AWV 3: Voorafgaand aan bodemingrepen groter dan 10.000m2 én dieper dan 30cm onder maaiveld is archeologisch onderzoek noodzakelijk. Eerst plantoetsing door Bevoegd Gezag.
Overig	
	Gebied waarvoor afwijkend archeologiebeleid geldt
	Gebied zonder archeologische waarde / verwachting
	Water zonder archeologische waarde / verwachting

Afbeelding 3. Het plangebied op de Archeologische beleidsadvieskaart Soest versie 2016.

2.3 Geologie, geomorfologie en bodemopbouw

Bron	Informatie
Geologie ¹⁰ (1:600.000)	Op basis van nabijgelegen boringen: BXWI Formatie van Boxtel, Laagpakket van Wierden; zand, middel grof (Pleistoceen en ouder) BX Formatie van Boxtel; zand, middel grof (Pleistoceen en ouder)

¹⁰ TNO-NITG 2005; www.dinoloket.nl; kaart 2010.

Bron	Informatie
	Boormonsterprofiel Identificatie: B32A1056 Coördinaten: 147200, 466260 (RD) Maaiveld: 4.50 m t.o.v. NAP Dieptetraject t.o.v. Maaiveld: 0.00 m - 5.00 m Boormonsterprofiel Identificatie: B32A1054 Coördinaten: 147680, 466450 (RD) Maaiveld: 4.80 m t.o.v. NAP Dieptetraject t.o.v. Maaiveld: 0.00 m - 3.20 m
Bodemkunde ¹¹ (1:50.000)	Niet gekarteerd. In de buurt van: zEZ21g Hoge zwarte enkeerdgronden; leemarm en zwak lemig fijn zand met grof zand en/of grind beginnend tussen 40 en 80 cm en ten minste 40 cm dik, of beginnend dieper dan 80 cm en doorgaand tot dieper dan 120 cm chHn21 Laarpodzolgronden: leemarm en zwak lemig fijn zand

¹¹ Bodemkaart van Nederland, schaal 1:50.000, versie 2014, Alterra.

Bron	Informatie
Geomorfologie ¹² (1:50.000)	Niet gekarteerd. In de buurt van: 11B11 Stuwwal van 12,5 tot 30 m hoogte (steilste hellingen tussen 1° en 8°). 4H32ydl Vrij vlak, laag gelegen glooiing van hellingafspoeling, al dan niet bedekt of (gedeeltelijk) opgevuld met dekzand. 2m53 Vlake van ten dele verspoelde dekzanden.
Hoogteligging ¹³	Tussen de 4,00 en 4,30 m NAP .

Twee nabijgelegen (<300 m) boringen wijzen uit dat het plangebied is gelegen op de Formatie van Boxtel (evt. Laagpakket van Wierden), welke ter plaatse van het plangebied bestaat uit middelgrof zand.¹⁴

Het plangebied is op de bodemkaart niet gekarteerd, omdat het zich in een bebouwde omgeving bevindt. Door te kijken naar de nabijgelegen gekarteerde gronden, kunnen wel uitspraken worden gedaan over het type bodem. Direct ten noorden van het plangebied ligt een hoge zwarte enkeerdgrond (donkerbruin op afb. 4). Deze is ontstaan door langdurige toepassing van plaggenbemesting. Deze bodems hebben over het algemeen een gunstig effect op de conservering van archeologische vindplaatsen.¹⁵

Het hoogste gedeelte in het landschap bevindt zich ten zuiden van het plangebied (Afbeelding 4 en 5). Onder de huidige plaats Soest ligt een stuwwal, de Soester Eng, van ca. 18 m hoogte (11b11, rood op afb. 4). Stuwwallen zijn ontstaan door de druk en stuwende werking van landijs op de bevroren ondergrond en het ijsfront. Het plangebied zelf is op de geomorfologische kaart niet gekarteerd. De geomorfologische eenheid waarop het plangebied zich waarschijnlijk bevindt, H32ydl, wordt aan de voet van duidelijk ontwikkelde hellingen, zoals stuwwallen, aangetroffen (bruin op afb. 4). De vorm is ontstaan door afspoeling van regenwater/sneeuwsmeltwater langs de helling. Hierop kan plaatselijk dekzand zijn afgezet. Ten noorden van het plangebied, ten slotte, ligt een vlakte van ten dele verspoelde zandgronden (2m53, lichtbruin op afb. 4).¹⁶

Op het Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN2) is de Soester Eng duidelijk zichtbaar (rood op afb. 5). Ook wordt duidelijk dat de plaats Soest de vorm van de stuwwal volgt. Binnen het plangebied zelf zijn geen opmerkelijke hoogteverschillen zichtbaar. Het enige opvallende is dat het plangebied c 20 cm lager lijkt te liggen dan de omgeving rond de Koninginnelaan (inzet afb. 5).

In principe wordt er van uitgegaan dat in gebieden met glooiingen bewoning mogelijk was. In het gebied rondom Soest lijkt de bewoning zich eerder op de glooiingen en flauwe hellingen te concentreren, dan op de plateaus. Voor de glooiing van de stuwwal van Soest (1-5% glooiing) geldt een middelhoge tot hoge verwachting voor vindplaatsen van jagers-verzamelaars en landbouwers, dat wil zeggen het Paleolithicum tot en met de Vroege Middeleeuwen.¹⁷

¹² Geomorfologische kaart van Nederland, schaal 1:50.000, versie 2017, Alterra.

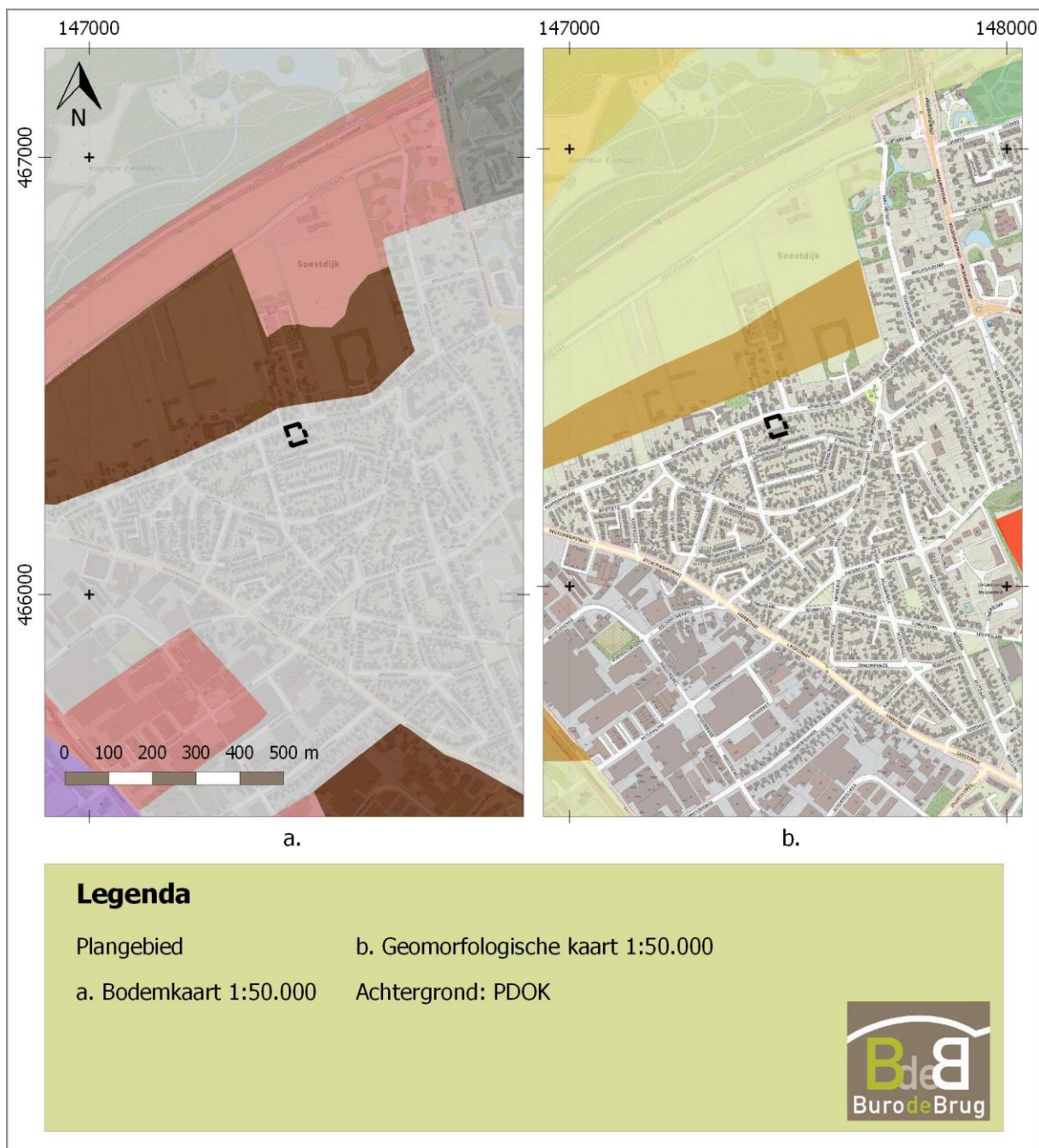
¹³ AHN, www.ahn.nl.

¹⁴ www.dinoloket.nl

¹⁵ De Boer, Bekius & Smit 2010, 83.

¹⁶ <http://legendageomorfologie.wur.nl/#VormGCH>

¹⁷ De Boer, Bekius & Smit 2010, 78-79.

Afbeelding 4. Het plangebied op de bodemkundige en geomorfologische kaart.

Afbeelding 5. Het plangebied op het Actueel Hoogtebestand Nederland.

2.4 Historische gegevens

De eerste sporen van mensen in de regio van Soest zijn afkomstig van jagers-verzamelaars en dateren uit het Mesolithicum.¹⁸ Hun nalatenschap bestaat uit resten van kampementen, getuige de vuurstenen werktuigjes en resten van haardvuren, die zijn aangetroffen.¹⁹ Van regionaal groot belang zijn de vele grafheuvels in Soest (waaronder het Enghenbergje op de Soester Eng), opgeworpen voor overledenen. Deze grafheuvels dateren variërend uit het Neolithicum en de Bronstijd.

Eeuwen later, mogelijk in de 7de of 8ste eeuw, ontstond het dorp Soest. De middeleeuwse bewoning concentreerde zich aanvankelijk op de zuidoosthelling van de Soester Eng en de Utrechtse Heuvelrug.

¹⁸ Overmars & Brijker 2016.

¹⁹ Beleidsnota archeologie, gemeente Soest, 5.

Maar door de uitputting van de grond op de stuwwal en de groei van de bevolking trok men in de 10de eeuw ook naar lagergelegen gebied. Hierop werd meer graasgebied gecreëerd, waarbij bossen werden gekapt.

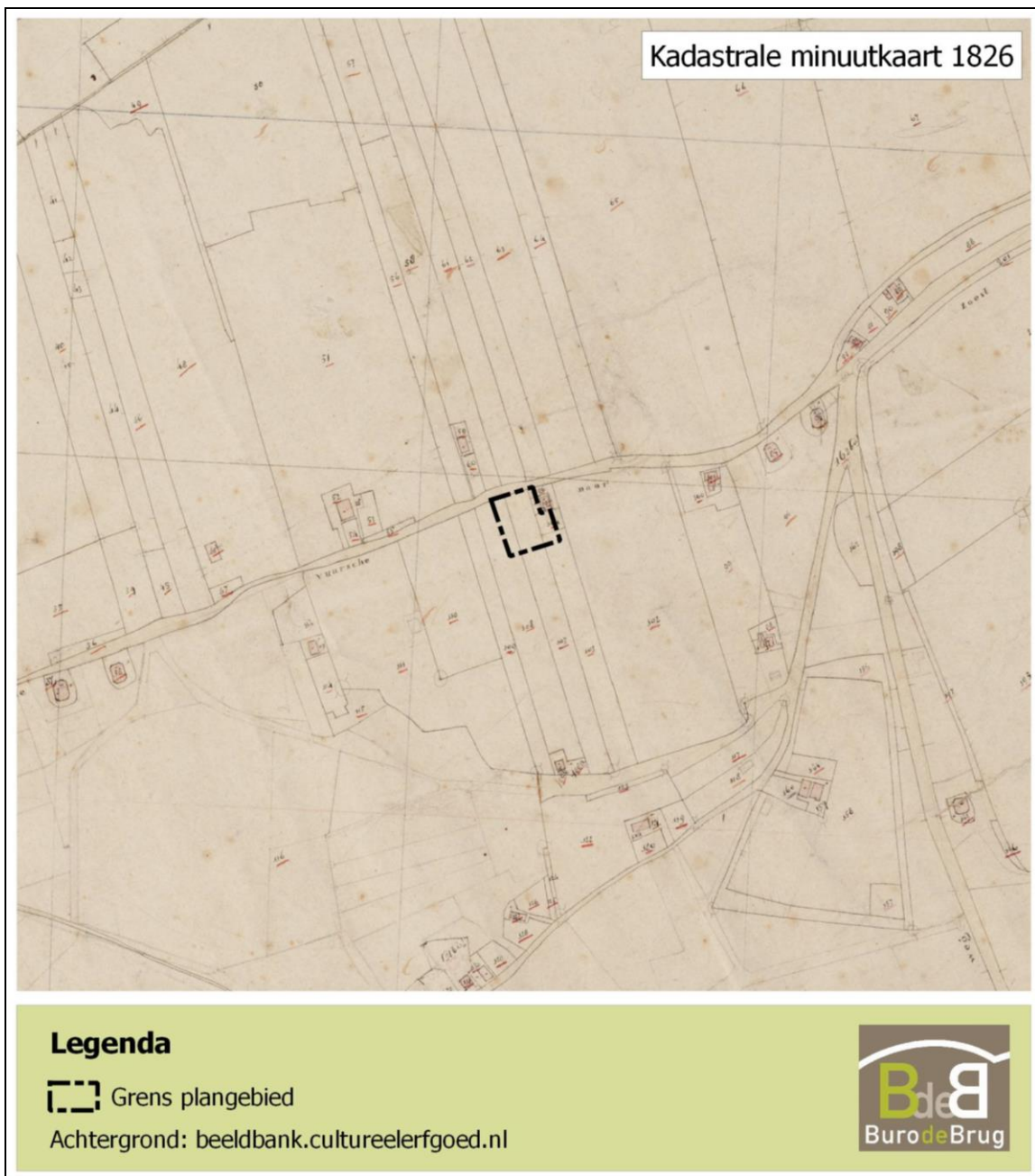
Het plangebied ligt aan de noordelijke rand van de plaatst Soest, een voormalig lintdorp dat zich langs de oost- en noordkant van de stuwwal uitstrekte. De vroegste vermelding van Soest dateert uit 1028, toen de Utrechtse bisschop goederen schonk aan de Sint Paulusabdij. Uit oorkonden is afgeleid dat Soest waarschijnlijk al in de tweede helft van de 10de eeuw is ontstaan, nadat de Utrechtse bisschop wildernis ter ontginning uitgaf aan een zekere graaf Wichman van Hamaland. Soest zou zijn begonnen met dertien hoeven op de locatie ten noorden van de latere kerk (nu Torenstraat 1).²⁰ De oudste kern ligt nog steeds in de Kerkebuurt. De oudste middeleeuwse bewoning concentreerde zich waarschijnlijk op de 'brink' tussen de huidige Lange- en Korte Brinkweg en de (voormalige) Rijksstraatweg of Bovenweg.²¹ De bewoning breidde zich in loop van tijd uit tot er aan het eind van de 17de eeuw verschillende buurten langs de rand van de eng ontstonden, waaronder Het Hart, waar het plangebied in ligt (afb. 6).²²

Op de kadastrale minuutkaart uit 1826 is op de locatie van het plangebied geen bebouwing zichtbaar. Het meest oostelijke deel van het plangebied valt deels op een erf dat is bebouwd (afb. 6). De woning is in eigendom van Wouter van Logtestein, een bouwman.

²⁰ De Boer, Bekius & Smit 2010, 61.

²¹ De Boer, Bekius & Smit 2010, 64.

²² De Boer, Bekius & Smit 2010, 73.

Afbeelding 6. Het plangebied op een uitsnede van de kadastrale minuutplan van 1826 (beeldbank.cultureelerfgoed.nl).

In de 19de eeuw verschijnt er aan de oostkant van de woning van Wouter van Logtestein nog een woning. Deze valt waarschijnlijk binnen het plangebied. Gedurende de 20ste eeuw blijft het plangebied bebouwd (afb. 7). Het is niet duidelijk of dit hetzelfde gebouw betreft dat in de 19de eeuw zichtbaar wordt. Wel is duidelijk dat het gebouw geleidelijk wordt uitgebreid tot de eerste helft van de jaren 70. Ergens in deze periode wordt het geheel gesloopt en wordt het huidige gebouw gerealiseerd op de achterzijde van het perceel.

Afbeelding 7. Het plangebied op de topografische kaarten uit de twintigste eeuw (topotijdreis.nl). De cirkels geven de locatie van het plangebied bij benadering weer.

2.5 Versturende bodemingrepen in het verleden

Zoals hierboven is aangegeven, is het plangebied vanaf de 19de eeuw bebouwd geweest. Het is niet duidelijk of het in hoofdzaak één gebouw betrof of dat in feite verschillende keren een gebouw is gesloopt en het perceel opnieuw is bebouwd. Deze relatief recente bebouwing zal een zekere mate van bodemverstoring teweeg hebben gebracht. Bovendien dateert de huidige bebouwing uit de jaren 70, een periode waarin in de regel diep werd gefundeerd. Het betreft echter wel een gebouw zonder verdieping, waardoor de diepte van de fundering in dit geval mogelijk gering zal zijn.

2.6 Bekende archeologische waarden

In navolgende tekst zijn de archeologische waarnemingen in de omgeving van het plangebied samengebracht. In afbeelding 8 zijn de locaties hiervan op een topografische ondergrond weergegeven.

2.6.1 AMK-terreinen

AMK nummer	-
Status (Rijksmonumentnummer)	-
Toelichting	-

In het onderzoeksgebied zijn geen AMK-terreinen aanwezig.

2.6.2 Archis vondstlocaties

Zaakidentificatie Archis	-
Toelichting	-

In het onderzoeksgebied zijn geen vondstmeldingen bekend.

2.6.3 Archis onderzoeksmeldingen

Zaakidentificatie Archis	2114856100
Toelichting²³	In opdracht van Inbo heeft RAAP Archeologisch Adviesbureau op 6 april 2006 een bureau- en inventariserend veldonderzoek uitgevoerd in verband met voorgenomen bodemingrepen op het terrein van Hellingweg 1 in de gemeente Soest. Doel van het onderzoek was het opsporen van resten van grotere, vondstrijke nederzettingsterreinen. Op basis van het bureauonderzoek gold bij aanvang van het veldonderzoek voor het plangebied een hoge archeologische verwachting voor vindplaatsen uit de periode (Midden) Paleolithicum t/m Late Middeleeuwen mits er dekzand aanwezig is. Tijdens het veldonderzoek is geen dekzand aangetroffen. De archeologische verwachting voor vindplaatsen uit de periode Neolithicum t/m Vroege Middeleeuwen is daarom naar beneden bijgesteld. Alleen extractiekampjes uit de Steentijd kunnen aanwezig zijn onder het plaggendek in het plangebied. Omdat de top van de stuwwal is verstoord, zullen mogelijk aanwezige vindplaatsen een matige gaafheid hebben. Het veldonderzoek heeft geen aanwijzingen opgeleverd voor de aanwezigheid van grote, vondstrijke nederzettingen in het plangebied. In de boringen 1, 2, 6 en 11 zijn restanten van een esdek (plaggendek) aangetroffen. Hier kunnen mogelijk nog intacte archeologische resten aanwezig zijn. Gezien de geringe omvang van deze 3 locaties en de matige gaafheid van de bodem wordt de kans zeer klein geacht dat waardevolle archeologische resten uit de Steentijd aanwezig zijn. Op grond van de resultaten van het onderzoek wordt geen vervolgonderzoek aanbevolen. Wel wordt geadviseerd om de ontgravingswerkzaamheden op de 3 (intacte) locaties te laten begeleiden door een of meer amateur-archeologen.

²³ Ingekorte versie overgenomen uit: De Kruif 2006, 3.

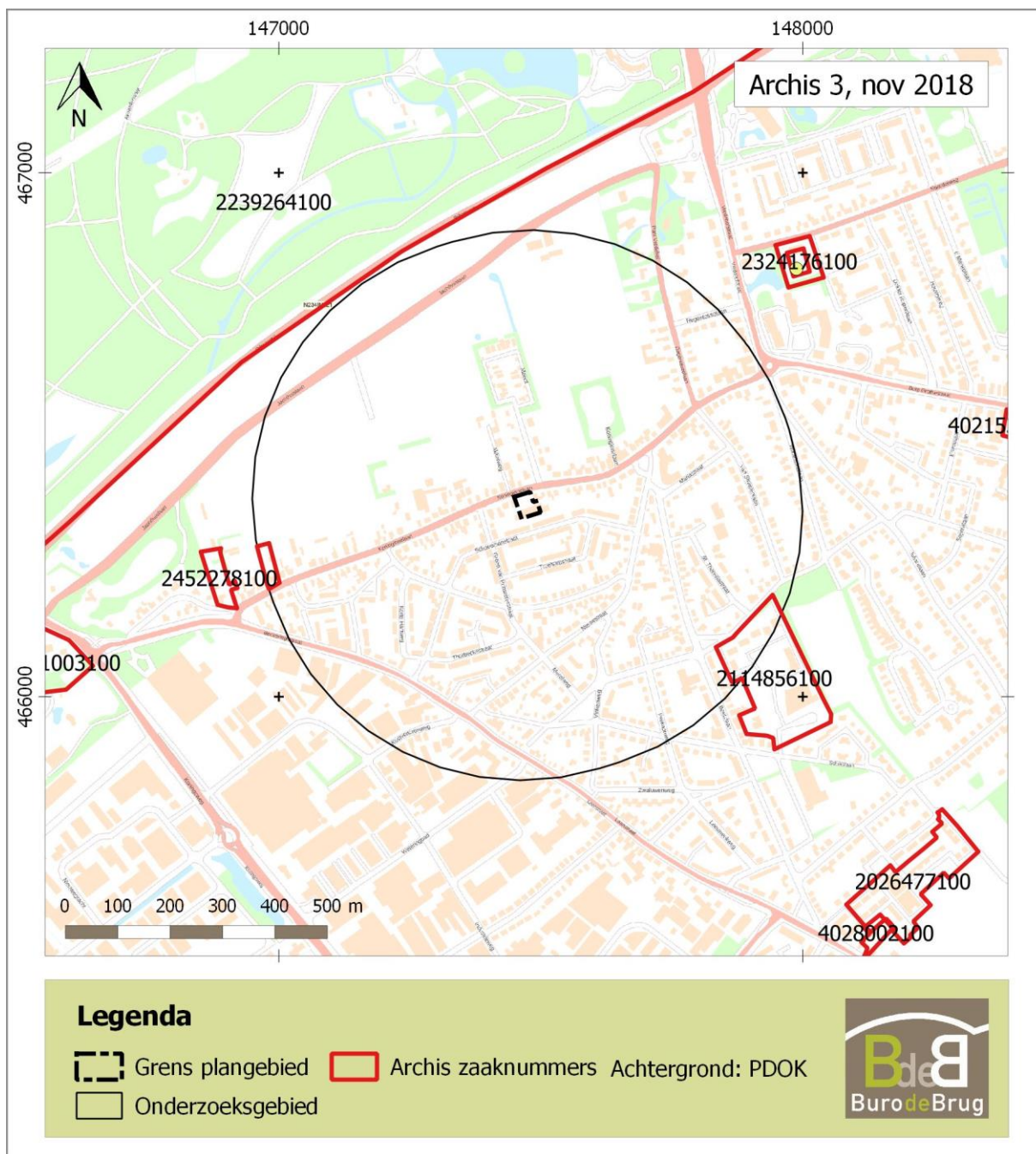
Zaakidentificatie Archis	3298348100
Toelichting²⁴	Bureauonderzoek uitgevoerd door ArcheoMedia. De opdrachtgever is voornemens op de onderzoekslocatie aan de Koninginnelaan 148 te Soest (gem. Soest) de huidige bebouwing te slopen en er nieuwbouw te realiseren in de vorm van een woonhuis. Uit het bureauonderzoek is gebleken dat: -de verwachting op grondsporen en/of vondsten uit de periode Mesolithicum en/of Neolithicum tot en met de ijzertijd, en voor de periode late middeleeuwen en Nieuwe tijd zowel op de top als op de flank van de stuwwal hoog is; - dat de verwachting op archeologische resten uit de periode Romeinse tijd en vroege middeleeuwen laag is. Uit het onderzoek blijkt dat de archeologische verwachting op resten uit de periode vanaf het Meso- en/of Neolithicum tot en met de ijzertijd hoog is in verband met de ligging op (de flank van) stuwwal en het voorkomen van grafheuvels uit deze periode. Voor de periode Romeinse tijd en de vroege middeleeuwen geldt een lage verwachting door het ontbreken van archeologische resten uit deze periodes in Soest. Voor de late middeleeuwen en Nieuwe tijd geldt wederom een hoge verwachting op basis van vondsten en de historische geografie. Indien de bodem tot in de C-horizont verstoord is, zoals bij eerder onderzoek ten westen van de onderzoekslocatie is waargenomen, kan de archeologische verwachting voor alle perioden naar beneden worden bijgesteld. De mate waarin dit kan gebeuren is afhankelijk van de omvang van de aftopping van de C-horizont. Indien deze op de onderzoekslocatie slechts matig afgetopt is kan de archeologische verwachting worden bijgesteld naar middelhoog, bij een omvangrijke aftopping naar laag.

2.6.4 Samenvatting bekende archeologische waarden

In de omgeving van het plangebied is in het verleden weinig archeologisch onderzoek uitgevoerd (afb. 8). Hierdoor is weinig bekend of de archeologie in deze zone. Samenvattend kan worden gesteld dat op basis van het landschap binnen het plangebied in principe bewoning mogelijk is vanaf het Paleolithicum. Onderzoek in Soest heeft tot op heden bewijs geleverd voor de aanwezigheid van sporen uit alle perioden, met uitzondering van de IJzertijd en Romeinse tijd.²⁵

²⁴ Ingekorte versie overgenomen uit: Engelse & De Rijk 2015, 1-2.

²⁵ De Boer, Bekius & Smit 2010, 57.

Afbeelding 8. Ligging van de Archis waarnemingen.

3 Archeologische verwachting en selectieadvies

3.1 Archeologische gespecificeerde verwachting

Het plangebied ligt op een vrij vlakke glooiing van een hellingafspoeling van stuwwal de Soester Eng. In het plangebied zal ook dekzand aanwezig zijn, waarschijnlijk afgedekt door een esdek.

In principe is op de flanken van de stuwwal bewoning te verwachten vanaf het Paleolithicum.

Uit de prehistorische perioden kunnen resten van (geëgaliseerde) grafheuvels, boerderijen, akkers, etc. verwacht worden. Dergelijke nederzettingen waren echter dun gezaaid in het landschap. Tot op heden zijn echter nog geen vindplaatsen uit de prehistorie bekend in de directe omgeving. De aanwezige enkeerdgrond heeft eventuele archeologische vindplaatsen mogelijk beter geconserveerd.

Uit de jongere perioden is de aanwezigheid van een (boeren)erf mogelijk, al is hiervoor geen concreet historisch bewijs. Het meest oostelijke deel van het plangebied ligt wel deels binnen een bebouwd perceel dat op de kadastrale minuutkaart uit 1826 zichtbaar is. Mogelijk gaat deze bewoning ver terug in de tijd. Op het perceel kunnen theoretisch afvalkuilen, waterputten en/of -kelders, drinkkuilen, etc, uit de periode 1600-1900 aanwezig zijn. Deze resten liggen – indien aanwezig - naar verwachting onder het esdek, vanaf ca. 40-50 cm -mv.

Vanaf de 19de eeuw is het perceel (herhaaldelijk) bebouwd. In de vroege jaren 70 is het huidige gebouw gerealiseerd, waarvan wordt verwacht dat het een verstorende fundering heeft. Het ligt in de verwachting dat in ieder geval een deel van het plangebied is verstoord door deze bouwactiviteiten. Aangezien dit gebouw mogelijk in de jaren 70 pas is gesloopt, is het waarschijnlijk dat de funderingen volledig zijn getrokken.

3.2 Selectieadvies

Binnen het plangebied geldt een hoge verwachting voor vindplaatsen uit alle perioden vanaf het Paleolithicum. Daarnaast zijn er aanwijzingen dat binnen het plangebied in recente tijden een aantal keer is gebouwd/gesloopt, waardoor de bodem mogelijk is verstoord.

Buro de Brug adviseert een Inventariserend Veldonderzoek in de vorm van boringen (verkennde fase) binnen het plangebied uit te voeren. Doel van het onderzoek is:

- De omvang, diepte en verspreiding van eventuele recente²⁶ versterking in kaart te brengen;
- Vast te stellen of de hoge zwarte enkeerdgrond (nog) in het plangebied aanwezig is en zo ja, wat hiervan de omvang, diepte en verspreiding binnen het plangebied is;
- Vast te stellen of binnen het plangebied de top van de C-horizont nog intact is en zo ja, wat hiervan de omvang, diepte en verspreiding binnen het plangebied is.

Het verkennend booronderzoek dient te worden uitgevoerd conform KNA 4.1 protocol 4002.

Indien uit het booronderzoek blijkt dat een esdek ontbreekt en de versterking naar mening van het bevoegd gezag aanzienlijk is, kan de verwachting naar laag worden bijgesteld, en kan het plangebied worden vrijgegeven.

Bovenstaand advies is beoordeeld door de bevoegde overheid.

²⁶ D.w.z. 20ste eeuw en later.

4 Bronnen

4.1 Digitale bronnen

<http://legendageomorfologie.wur.nl>
<https://archis.cultureelerfgoed.nl>
<https://beeldbank.cultureelerfgoed.nl>
<https://zoeken.cultureelerfgoed.nl>
www.ahn.nl
www.dinoloket.nl
www.geologievannederland.nl
www.hisgis.nl
www.pdok.nl
www.ruimtelijkeplannen.nl
www.sikb.nl
www.topotijdreis.nl

Archief Eemland

4.2 Literatuur

Bakker, H. de/J. Schelling, 1989: *Systeem van bodemclassificatie voor Nederland. De hogere niveaus*, Wageningen (PUDOC).

Barends, S., et al., 1993: *Het Nederlandse landschap: een historisch-geografische benadering*, Utrecht.

Berendsen, H.J.A., 1997: *Landschappelijk Nederland*, Assen.

Berendsen, H.J.A. / E. Stouthamer, 2001: *Palaeogeographical development of the Rhine-Meuse delta, the Netherlands*, Assen.

Berendsen, H.J.A., 2004: *De vorming van het land. Fysische geografie van Nederland*, Assen.

Boer, G.H. de, D. Bekius & B.I. Smit, 2010: *Gemeente Soest. Een archeologische verwachtings- en beleidsadvieskaart*. RAAP-Rapport 1866, Weesp.

Engelse, R.F. & P.T.A. de Rijk, 2015: Archeologisch onderzoek aan de Koninginnelaan 148 te Soest, gemeente Soest. Bureauonderzoek. ArcheoMedia Rapport A15-070-F, Capelle aan den IJssel.

Kruif, S. de, 2006: *Plangebied Hellingweg 1, gemeente Soest. Archeologisch vooronderzoek: een bureau- en inventariserend veldonderzoek*, RAAP-notitie 1641, Weesp.

Mulder, E.F.J. de /M.C. Geluk /I.L. Ritsema / W.E. Westerhoff / Th.E. Wong, 2003: *De ondergrond van Nederland*, Groningen/Houten.

Overmars, G., 2017: *Archeologisch onderzoek Korte Bringweg 51 te Soest, gemeente Soest*. Buro de Brug Rapporten B17-345, Amsterdam.

Overmars, G. & J.M. Brijker, 2016: *Archeologisch bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek: Hildebrandlaan 2, gemeente Soest*. Buro de Brug Rapporten B16-314, Amsterdam.